

Tisztelt Emlékezők, Hölgyeim és Uraim, Honfitársaim!

Mifelénk is köztudott, hogy Temerinben immár 25 éve, november elsején 16 órakor megemlékeznek az 1944 es ártatlan áldozatokról.

Köszönöm Gusztony András Elnök Úrnak, hogy meghívására magam is leróhatom a tiszteletemet a testvéreink tömegsírjánál.

Jászapátin, ahonnan érkeztünk, gyakran eltűnődünk azon, hogy a régi és az új országban egyaránt az ország közepén éltünk. Trianon előtt és után szűkebb hazám, a Jászság nagyjából azonos távolságra feküdt a Felvidéktől, Erdélytől, az Órvidéktől és a Délvidéktől. Mégis, minden égtáj közül a déli a legkedvesebb számunkra **a jászapátiak számára.**

E helyről is köszönöm Csorba Béla tanár úrnak, hogy a kutatásai bebizonyították , a temerini magyarok eredetileg a Jászságból, közelebről Jászapáti településről származnak. Sok hasonló családnév akad a két városban, ahogy itt a temetőben is olyan mintha az otthoni neveket olvasnánk. A katolikus templomot is Szűz Mária tiszteletére szentelték fel mindkét helyen, még a hetivásárokat is ugyanazon a napon, csütörtökön tartották.

Nekünk, jászoknak tehát a temeriniek nem pusztán honfitársaink, szó szerint egy vérből valók ,testvérek vagyunk.

Kedves Jelenlévő Honfitársaim!

Ami a 20. században történt a magyarsággal, arról ma már bőséggel állnak rendelkezésünkre különféle emlékezések. Könyvek, újságcikkek, játék-és dokumentumfilmek mutatják be a népünket, nemzetünket **meztizedelő** üldözéseket, tömeggyilkosságokat. Ennek a sötét krónikának **kétségkívül az 1944-45-ös délvidéki vérengzés az egyik legmegdöbbentőbb fejezete.**

Ami történt az már ismert az érintettek és a magyar történelem iránt érdeklődők körében. **De még nagyon sokat kell tennünk azért,** hogy a felnövekvő nemzedékek is átérezzék és megértsék a hajdani tragédiát.

Fontosnak tartom ezt azért is, mert nemcsak a mások szenvedései, de a saját fájdalmaink is fontosak.

Sőt, engedjék meg, hogy őszintén kimondjam: elsősorban a saját fájdalmaink érintik meg a szívünket, **a családban szerzett sebek gyógyulnak be utoljára.**

Emlékszem pár évvel ezelőtt a jászapáti művelődési házban a kommunizmus áldozatának emléknapiján Gusztony András barátom arról beszélt,hogy minden emberért... minden ártatlan életértminden áldozatért kár..

Ahogy akkor András mondta a történelmet Ő és a Családja már feldolgozta ,már tovább léptek , mert ahogy mondani szokták élő az élővel ,holt a holttal....

de őket egyvalami soha nem tudja kárpótolni .. **Sem Ő sem a Felesége és még annyian mások ,, soha nem fogják tudni,hogy milyen a Nagypai szeretet,,mert a nagypáiknak az 1944 es vérengzésben értelmetlenül elvették az életüket..**

Emlékszem az akkori hangulatra ott a művelődési házban ..néma csend volt és azoknak a **fiataloknak** potyogtak legjobban a könnyei akik tudták mit veszíthettek az itteni unokák..

Kedves Emlékező közönség!

Valljuk ,hogy a szavakat olykor kikell mondani,mert a gondolatokra nem emlékszik senki, és ebben semmi kirekesztés nincsen.

Elég nagy baj, hogy évtizedeken keresztül csak titokban említhették az áldozatok neveit a **temeriniek,** hogy a gyilkosok szabadon élhettek, és hogy a bácskai vérengzést a jugoszláv és a magyarországi politikában az egyik legnagyobb tabutémaként hallgatták el.

A kommunista partizánokat ma már nem lehet felelősségre vonni rémtetteikért.

Mi, a Jászságban is nyugtalanul figyeltük a milosevicsi Szerbia agresszív nacionalizmusát: a szaporodó csetnik emlékműveket, a különös utcaneveket, hallottunk

megvert magyarokról, a fronton egymás ellen harcoló magyar fiúkról, és **sok-sok temetetlen halottról.**

Szégyelltük, hogy így van. És szégyenkezett emiatt minden jóindulatú ember a kimúló Jugoszláviában, legyen az magyar, szerb, horvát, bosnyák, albán, macedón vagy szlovén.

Mi hittünk és ma is hiszünk abban, amit a nagy magyar író, Németh László magatartásként állított a magyarság elé. Nem ellenfeleknek, hanem „tejtestvéreknek” **nevezte a velünk együtt élő népeket.**

Hiszen annyi minden összeköt bennünket, és jól tudjuk, hogy amíg a beteges hatalomvágy, a kisebbségi érzés, a gonoszság nem rontja meg az embereket, sokat tanulhatunk egymástól.

Persze tudjuk és mindig tudnunk kell, hogy elég néhány rothadt gyümölcs, és az egész kosarat kidobhatjuk. Két évtizede, a háborúba ájult Szerbiában is ez történt.

És a feneketlen gyűlöletben, az egymásra támadó népek háborújában az itt élő magyarság újra nehéz helyzetbe került. **A magyarság, amely nem támadott senkire,** melyet néhány egykori cselekedet miatt egyesek fasiszta népnek kereszteltek el. **És ez a magyarság,** amely nem támadott senkire, már ezerszer megbűnhődött néhány önbíráskodó ember miatt, ez a magyarság változatlanul nem temethette el a halottjait.

Tisztelt Emlékezők .Kedves Honfitársaim!

A Magyar **Országgyűlés tagjaként két dologra különösen büszke** vagyok.

Az egyik az, hogy szavazatommal magam is megerősíthettem azt a történelmi döntést, amely magyar állampolgárként újra a haza kebelére ölelte a Trianonban határon túlra került **magyarságot.**

Fontos hangsúlyoznunk, hogy a magyar kormánynak ezt az elképzelését a szerb kormány megértette és támogatta.

Ma már attól ,hogy az országhatárok túl léptek az itt élő magyarokon, a mellény zsebben magyar igazolvánnyal élhetnek Ők is ---és magyar igazolvánnyal a zsebükben temethetjük el a magyar szeretteinket.

A másik büszkeségünk lehet a magyar-szerb viszony kedvező alakulása.

Nem túlzás azt állítani, hogy állami kapcsolataink ma jobbak, mint bármikor a rendszerváltozás óta.

Ha akadnak is nézetkülönbségek vagy kívülről ránk erőszakolt globális helyzetek, **Budapest és Belgrád ma sokkal jobban szót ért, mint annak előtte.**

Ez a tény töltse el Önöket is reménységgel. ----Nincsenek egyedül!!!----

Önöknek alkotmányos és erkölcsi joguk, hogy a magyarság ügyeiben véleményt formáljanak. Pontosan úgy, ahogyan a magyarországi szerb közösségnek is minden jogot megadunk, hogy mindenki a tudásával, kapcsolataival elősegíteni tudja **országaink közeledését.**

Kedves Emlékezők!

Végül itt a tömegsír felett az **életről** szeretnék önöknek hírt adni. **Az életről a reményről, hogy a mártírok emlékezete megmarad, hogy tisztelettel emlékezünk rájuk, de az élőknek is békét, megértést hirdetünk.**

Ebben a munkában mindenkire szükség van. Hiszem ,hogy ők akik ebben a temetőben nyugodnak is pontosan ezt várnánk el tőlünk.

Költözzön béke minden ember szívébe, és küzdjünk tovább az igazságért!

Mert soha nem a hatalomnak van igazsága, hanem az igazságnak van hatalma!!!

Imádkozzunk a halottainkért. Kérjük a Jóisten adjon örök nyugalmat nekik.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!